

Тема уроку: Електронний спосіб аналізу та компонування інформації для проекту.

Одиницею комплектування фонду повнотекстових документів виступає електронний документ (стаття, монографія тощо), який має відповідні вихідні дані (автора, назву, інформацію про місце та рік опублікування тощо) та специфічні характеристики файлів та носія інформації. Це потребує організації процесів опрацювання інформаційного вмісту документа, також опису файлової структури та носія інформації (зокрема, для документів на окремих фізичних носіях).

З огляду на той факт, що введення документа в науковий обіг пов'язано з його науковим опрацюванням, а інформаційні атрибути аналітичного опису документа (вихідні дані, анотація або реферат, зміст тощо) є компонентами довідково-пошукового апарату бібліотечних і пошукових систем, технологічна обробка електронного документа повинна здійснюватися за аналогією з традиційною бібліотечною технологією опрацювання вхідного документального потоку.

Електронний документ мусить пройти шлях традиційного бібліотечного опрацювання — комплектування, каталогізацію, систематизацію, аналітичне опрацювання. До технологічного опрацювання онлайнового електронного документа додається процес обробки файла документа — кодування назви файла, архівування, розміщення в відповідному каталозі файлового сховища. Цей "шлях" завершуватиме програмно-технічне забезпечення умов мережевого використання електронного документа та архівне зберігання. Процес технологічної конвертної обробки електронного (онлайнового) документа відображено на схемі.

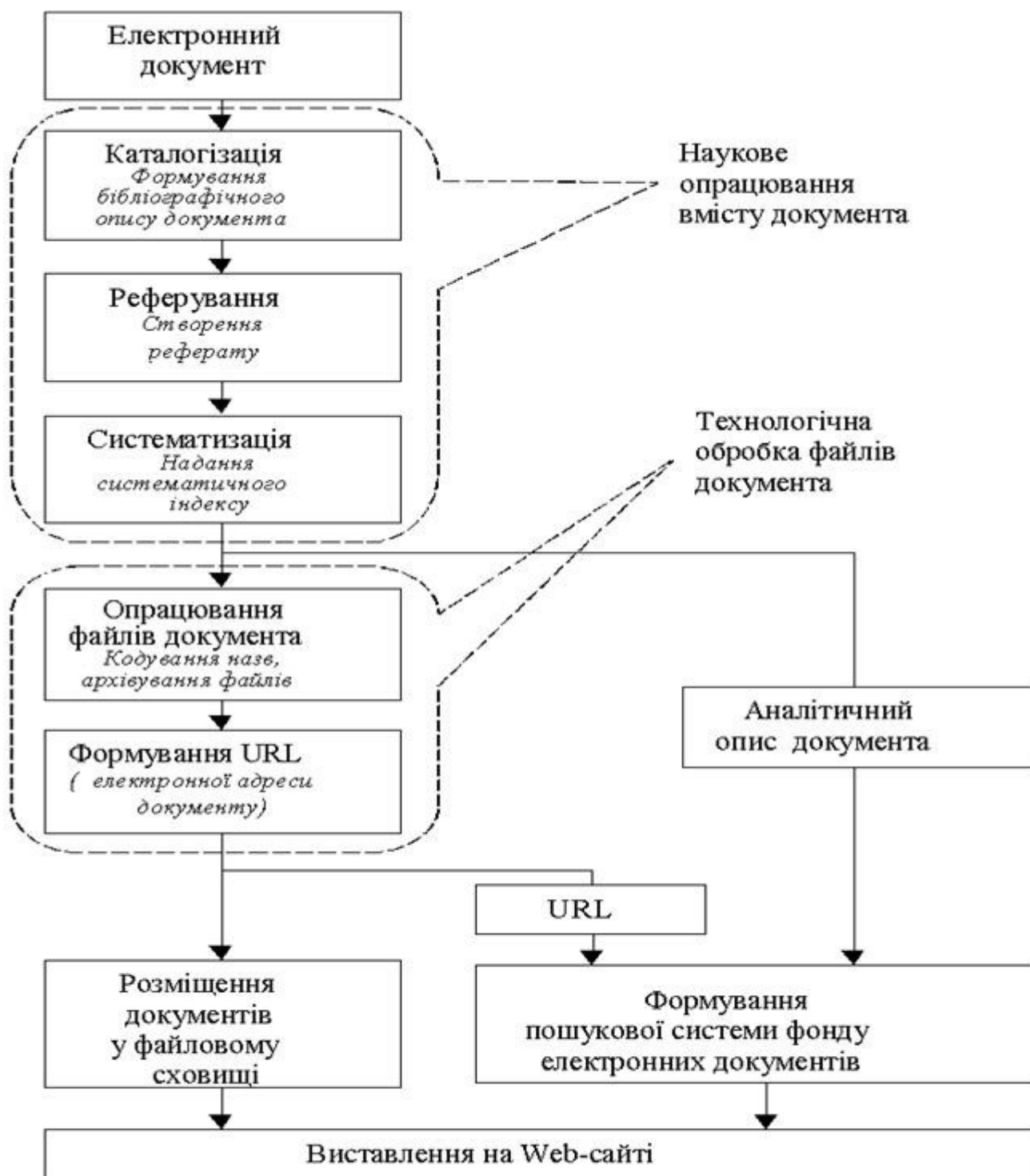

Схема. Блок-схема технологічної конвеєрної обробки електронного (онлайнного) документу

Формування фонду електронних документів НБУВ — це одне з завдань, що вирішується в процесі створення наукової електронної бібліотеки в комплексі з формуванням бібліографічно-реферативних інформаційних ресурсів, які є основою пошукового апарата електронної бібліотеки.

З метою уникнення дублювання робіт та рутинних операцій і досягнення ефективності технологічного процесу формування електронної бібліотеки в умовах обмеження усіх виробничих ресурсів при розробці технології формування фонду електронних документів покладались на наступні принципи:

- застосовування існуючої автоматизованої бібліотечної технології опрацювання поточних надходжень до книгозбірні;
- виконання конвеєрного технологічного опрацювання документів з послідовним нарощуванням інформації на кожному наступному етапі обробки;
- кооперативне наповнення реферативних та повнотекстових ресурсів електронної бібліотеки виробниками інформації країни;
- використання єдиних бібліографічних стандартів, правил створення бібліографічних описів та рефератів, класифікаційних схем.

Отже інформаційна технологія формування фонду електронних документів НБУВ базується на автоматизованих технологічних процесах обробки поточних надходжень до книгозбірні й ефективно використовує інформацію, яка створюється на кожному технологічному етапі. Записи ЕК та реферативної бази даних використовуються для формування пошукового апарату фонду повнотекстових ЕД. До цих записів додається URL-адреса документа, яка сформована при технологічному опрацюванні файла. Кодована інформація імені файла відповідає вихідним даним друкованої публікації. Обробка ЕД здійснюється з врахуванням міжнародних стандартів ISBD(ER), UNIMARC, ISO-2709.

Розроблені технологічні процеси, що розширюють автоматизовану технологію аналітико-синтетичної обробки друкованих видань на опрацювання електронних документів:

- процес мережевого кооперативного наповнення реферативної бази даних та комплектування фонду повнотекстових ЕД, включаючи автоматизовану технологію опрацювання електронної інформації (надходження від редакцій періодичних видань), яка заснована на автоматичній конвертації слабо структурованих текстів у записи БД;

- процес опрацювання електронних варіантів публікацій - це створення аналітичних записів із електронних змістів та рефератів комп'ютерних версій періодичних видань (відпрацьовано на електронних версіях наукових збірників НБУВ та Інтернет-версіях матеріалів міжнародних конференцій);
- процес обробки файлів ЕД, які надаються інтелектуальними власниками, - це кодування назв файлів згідно з вихідними даними документа, архівування файлів, розташування у відповідних каталогах файлового сховища, формування URL-адреси документа;
- для комплектування фонду повнотекстових електронних документів комп'ютерними версіями примірників з фондів книгозбірні апробована технологія оцифровування раритетів, історичних та рідкісних документів, видань з нотного фонду книгозбірні та формування їх електронних копій або гіпертекстових версій;
- організовано процес систематичного страхового копіювання електронних інформаційних масивів та їх архівування для довгострокового зберігання.

Наступним завданням є створення робочого міста каталогізатора ЕД, які не мають друкованих аналогів.

Формування фонду електронних, зокрема онлайн-ових, документів стає невід'ємною складовою процесу формування загального фонду книгозбірні. Однак, якщо формування фондів бібліотек забезпечується відповідною законодавчою базою держави (www.nbuv.gov.ua/eb/law/), то комплектування бібліотек електронними документами потребує законодавчої підтримки та відповідної нормативно-методичної бази.

Для формування фонду електронних документів та довідково-пошукового апарату електронної бібліотеки оптимальним є технологічний процес, що ґрунтується на конвеєрній обробці документального потоку з використанням автоматизованої бібліотечної інформаційної технології, на технологічних етапах якого здійснюється доповнення бібліографічних записів рефератами наукових публікацій, систематичними індексами та електронними адресами документів.

Застосування інформаційної технології конвеєрного формування інформаційних ресурсів електронної бібліотеки дозволяє здійснювати технологічну обробку мережевих надходжень електронних документів. Технологічні рішення, які запропоновано для формування електронної бібліотеки НБУВ, дозволяють заощадити усі виробничі ресурси та уникнути дублювання робіт й забезпечують ефективне наукове опрацювання документів для введення їх у суспільний обіг та бібліотечно-інформаційне обслуговування споживачів.

Наступним завданням є створення робочого міста каталогізатора ЕД, які не мають друкованих аналогів.